

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna petstovrstica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglaš in poslano vrstica po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Posamezna štev. stane 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K, Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Kongres socijalnih demokratov v Vojvodini.

Novi Sad, 23. junija.

Včeraj se je vršilo ob prisotnosti 86 delegatov izredni kongres socijalnih demokratov iz Bačke, Banata in Baranje v Novem Sadu. Kot gostje so se udeležili kongresa: za hrv. soc. dem. stranko ss. Korač, Bukšeg in Jaklin, ter za jugoslov. soc. dem. stranko iz Slovenije ss. Petijan in Kristan.

Referent k glavni točki: »Anarhija in socializem« je bil sodr. Vašo Knežević.

Govorili so o tem sodr. V. Korač, D. Tušanović, V. Bukšeg, Djurković, Zarič in drugi. Sprejela se je resolucija, ki odobrava ujedinjenje vseh soc. dem. strank, ki je bilo na dnevnem redu na sobotni konferenci v Novem Sadu. Soglasno se je sprejela resolucija referenta ki je šla za tem, da se odobri izstop Vojvodinske socialno-demokratske stranke iz tzv. komunistične partije ter izreče izvrš. odbor stranke polno zaupanje za dosedanje delo. Srbsko delavstvo Vojvodine je s tem zaključkom odklonilo komuniste in njih stranko.

O tisku je poročal sodr. Tadič, glavni urednik dnevnika »Sloboda«. Opozoril je na važnost strankinega glasila »Sloboda«, ki naj bo v rokah vsakega pripadnika stranke. Govorili so še sodr. Zarič, Veljkov, Litopecki in Knežević. Odobrila se je tozadevna resolucija.

Sodr. Brkič je poročal o organizaciji in agitaciji. Določil se je strankin davek na eno krono mesečno.

Strankini izvrš. odbor se je izpolnil, tako da je upati na najboljši uspeh pri bodočem delu.

(Op. ured. To poročilo, spojeno s včerajšnjo notico in resolucijo, nam je sila nejasno. Ne moremo misliti, da se ne bi bila naša dva delegata na tej konferenci držala strankinih navodil. Na seji našega izvrševalnega odbora je bilo sklenjeno, da se imajo udeležiti naši delegati konference le kot gosti ter v svrhu informacije o delanskem položaju v strankinem življenju na Balkanu. Zavarovali smo se zlasti proti temu, da bi se naša stranka do popolne razjasnitve združila z eno ali drugo izmed tamšnjih sedaj tako srdito si nasprotujočih socijalističnih strank. Nadejamo se, da je poročilo, ki smo ga dobili iz Novega Sada tozadevno netočno. Izvrševalni odbor bi moral tak sklep, če obstoji, kratkoma energično odkloniti kot nepravilen in neodgovarjajoč danim direktivam. Priprčani smo, da sta naša delegata

glasovala proti nezmisljnim sklepom te nesrečne konference, ki ni postavila noben temelj prepotrebne ujedinjenju vseh socijalističnih strank v Jugoslaviji, marveč jih nasprotno za vselej razcepila. Saj ne moremo verjeti, da bi bila sodruga Petijan in Kristan zastopala drugačno stališče, nego ga je zastopala naša eksekutiva na seji pred njenim odhodom in s katerim sta brezpogojno soglašala.

Zlasti pogrešamo v sklepih te konference precizne izjave proti ministerijizmu. Sklep eksekutivne je bil, da imata naša dva delegata izjaviti kategorično na konferenci, da je sedaj naša stranka absolutno proti ministerijizmu. Oba delegata sta najbrže to na konferenci v Novem Sadu tudi zvesto poudarjala.

Naše tozadevno stališče je šlo precizno in kategorično za tem, da se s posredovanjem naših delegatov omogoči zopetno strnitev vseh socijalističnih vrst v Jugoslaviji. Zavedali smo se dovolj, da je to prepotrebno, ako nečemo, da bi levičarji zagazili v nezmisljne eksperimente, ki bi delavskemu gibanju le škodovali, desničarji pa v nejasno, zagatno, bolj osebno nego načelno politiko. Če se eni odpovedo ministerijizmu, bi se morali drugi odreči svojemu dosedanjemu neplodnemu antiparlamentarizmu.

O vsem tem pa ne čitamo ničesar v poročilih o konferenci v Novem Sadu.

Tudi se nam zdi, da rabimo najmilejši izraz, taktično, da je imel glavni referat na tej konferenci Vaso Knežević. V »Istini« smo čitali o njem stvari, ki, če odgovarjajo resnici, so take, da ga mora socijalistični klub izobčiti takoj iz svoje srede. K sreči imajo naši slovenski socijalistični poslanci o vsem svoje pošteno mnenje in zato smo prepričani, da bodo tudi v tej zadevi napravili red. Vaso Kneževiću se namreč z neko absolutno gotovostjo očitajo, da je v dneh onih nesrečnih sarajevskih dogodkov bil direktno v službi ondotnega policijskega načelnika. Vemo, da se od strani naših sodrugov vrši o zadevi preiskava in da bodo, če se krivda dožene, ukrenili potrebno. Vsekakor ni bilo umestno, da se da pri taki izredno delikatni konferenci referat človeku, ki je tako močno osumljen, in ki ni v najboljšem slučaju priljubljen.

Ponavljamo: Konferenca je morala po naših intencijah gledati na to,

da se ekstremi zblizajo, ne pa še bolj oddaljujejo.

Tudi ne razumemo komedije z onimi takozvanimi socijalisti iz Vojvodine, kateri najbrže še sami ne vedo, če so desničarji ali levičarji, ali samo ... bog se jih usmili. Tužni Balkan!

Naša dva delegata nam bosta podala gotovo v kratkem razjasnjujočo izjavo, ki bo pričala, da sta v zmislu danih direktiv zvesto in pošteno in z vsemi svojimi močmi izvršila svojo dolžnost.

O stališču in nalogah naše stranke tudi z ozirom na ujedinjenje vseh jugoslovanskih socijalističnih strank ima itak izpregovoriti naš strankin zbor, ki se bo vršil meseca septembra.

Medtem pa naj vzamejo sodrugene in druge struje na Hrvatskem, v Bosni in v Srbiji za znanje, da sklepi te ponesrečene konference niso za našo stranko najmanj veljavni.

Mi hočemo ostati še vedno prosti rok in delati kakor doslej ob soglasju vseh naših slovenskih delavcev smoteno in pozitivno za razvoj socializma.

Čin resignacije.

Te dni so krožile vesti, da je Nemčija potopila svoje ladje, ki jih je sporazum hotel razdeliti med seboj kot vojni plen. Kdo je dal ukaz, kdo je potopil ladje, nam vesti zanesljivo ne poročajo. Ni pa nobenega dvoma, da je ta čin posledica razpoloženja v Nemčiji spriču trde mirovne pogodbe, ki jo Nemčija ne bo mogla izpolniti. Ne verujemo, da bi bila nemška vlada ukrenila tako, ker bi si s tem naložila novo odgovornost napram imperijalistični antanti za milijarde vrednosti, ki so bile uničene s potopitvijo nemških vojnih ladij.

Ni nam za vojne ladje, ker smo odločni nasprotniki militarizma, vendar je pa to velika izguba imetja, blaga, ki ga je reprezentiralo nemško vojno brodogradništvo, katero se je lahko, zlasti v opremljenosti, primerjalo celo angleškemu brodogradništvu. Sedaj leži to brodogradništvo na dnu morja.

In kaj bo rekla antanta k temu činu? Kolikor poznamo rigoroznost antantnega imperijalizma, smo uverjeni, da bo ta poostila mirovne pogoje, zahtevala odškodnino, ki še bolj obremeni Nemčijo.

Če upoštevamo, da Nemčija že sedanjih pogojev ne bo mogla izpolniti, potem smo na lasnem, da morejo nove zahteve povzročiti ne le večjo resignacijo, marveč pravcato pasivnost in odpor v nemškem narodu, ki mora prej ali slej izbruhniti

z vso silo na dan in pomesti v splošni revoluciji vse, kar ni pravično. Ali bo antanta kaj upoštevala to razpoloženje nemškega naroda ali ne, še ni gotovo, vsekakor pa je ta dogodek pomemben za nadaljni razvoj mirovnega vprašanja. Čut ponižanja se ne da zatreti z imperijalistično brutalnostjo, maščevanje nad nemškim narodom zaradi vojne, ki jo narod ni povzročil, je krivica, ki je narod ne bo mogel prenesti ne moralno ne materielno. To si naj prav dobro zapomnijo tisti, ki diktirajo krivični mir.

V duši nemškega ljudstva, ki je bilo prej ponosno, naravnost prešerno, se zbuja ogenj, ne mašče-

vanja, ampak opravičene nejevolje nad prizadetimi krivicami, ki jih te dni podpisajo zastopniki Nemčije, in ta nejevolja ne ugasne prej, dokler se krivica popravi.

Ta naravni zakon ne bo ovrgla niti sakrosanktnost antante niti njen militarizem.

Usoda je to. Produkt zgodovine, produkt razvoja, da je kapitalizem prispel do vrhunca svoje moči in da — vstajajo narodi, ljudstvo, ki hrepene po svobodi in imajo dovolj duševnih in fizičnih sil.

Ti, imperijalizem, pa kaj svoj sredo dalje, dokler pride dan svoj bode.

Brzjavne vesti.

Jugoslavija.

GENERAL SEGRE ZAPUSTIL CELOVEC.

LDU, Dunaj, 25. (ČTU.) Korespondenca Herzog javlja, da se je italijanski gneral Segre danes iz Celovca vrnil na Dunaj. Korespondenca pripominja, da je odhod generala Segreja iz Celovca nemara v zvezi z načrtom, po katerem naj bi jugoslovanske čete Celovec zapustile.

Angleški minister v Beogradu.

LDU, Beograd, 25. Danes ob 17. je prestolonaslednik sprejel v avdienci angleškega ministra Sira Karla de Gra. Poslanik je pri tej priliki predal prestolonasledniku pismo, s katerim ga kralj Velike Britanije akredituje kot svojega poslanika pri dvoru prestolonaslednika regenta kraljestva SHS.

Po svetu.

NOVA NEMŠKA DELEGACIJA V PARIZU.

LDU, Pariz, 26. (Brezžično.) Kakor javlja »Petit Journal«, je nova nemška delegacija že odpotovala iz Weimarja in bo prišla tekom današnjega dne v Pariz.

CLEMENCEAU ODSTOPI?

LDU, Bukarešta, 24. (RDU-Dacia.) Dobro informirani politični krogi v Bukarešti trdijo, da bo baje Clemenceau odstopil; njegov naslednik bo bivši ministrski predsednik Briand, ki bo z Albertom Thomom in Vivianjem zastopal Francijo na mirovni konferenci.

BRATIANU SE VRNE V BUKAREŠTO.

LDU, Sibirj, 26. (Rom. DU Dacia.) Pod kraljevim predsedstvom se je vršil ministrski svet, ki se je

pečal s sklepi mirovne konference glede na določitev veliko-rumunskih mej. Ker je ministrski predsednik Bratianu odklonil podpis mirovne pogodbe, se sklene, da se vrne v Bukarešto in poroča o položaju Rumunije na mirovni konferenci.

NEMŠKA AVSTRIJA PODPIŠE MIR SREDI JULIJA.

LDU, Dunaj, 25. (ČTU.) Dunajski politični krogi domnevajo, da Nemška Avstrija podpiše mir do sreda julija in da podpis odobri narodna skupščina.

PREOKRET ITALIJANSKE ZUNANJE POLITIKE?

LDU, Pariz, 25. (ČTU.) Kljub splošnemu navdušenju, ki vlada v Parizu zaradi podpisa miru z Nemčijo, so vzbudile največjo pozornost zvečer po mestu razširjene govoriče, da namerava italijanska vlada svojo vnvanjo politiko naravnati v povsem drugačno smer. Govorijo se, da išče sporazuma z Jugoslovani, da namerava uvesti obsežne socialne reforme in da stremi za prijeteljskim razmerjem z Nemčijo.

SPORAZUM MED OGRSKO SOVJETSKO VLADO IN MASARYKOM?

LDU, Sibirj, 24. (RDU-Dacia.) V tujakšnjih krogih upajo, da se bo po izmeni not med Masarykom in Belo Kunom kmalu zopet začela direktna zveza med Sibirjem in Prago.

Nota turške delegacije.

LDU, Pariz, 26. (Brezžično.) Turška delegacija je imela svojo prvo sejo in je nato predložila konferenci noto, kjer pojasnjuje svoje stališče. Turške pretenzije so vse prej kakor

LISTEK.

August Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.

(Dalje.)

Kretajoč se v tem svetu, ki bi mu bilo stran noblesse marsikaj želeli, sem opazal, da je baronica na neženški način in pod zaščito pretirane odkritosrčnosti dvorila mladim ljudem; vedno pa me je pri tem obsipala s skrivnimi pogledi, da bi si zagotovila, kakšen vtis napravlja njeno vedenje name. Ta nečuvni flirt me je močno žalil: odgovarjal sem ji z žalečo nedostopnostjo, ker se mi je ta neokusnost stidila in ker me je bolelo, da se moje oboževano bitje ponižuje do navadne kokete. Vedno je videti, kot da se zelo dobro zabava in je zadržavala družbo pozno v noč; moje naziranje, da je to žena nepotešenih poželenj, ki se dolgočasi v svojem domačem življenju, se je okrepilo; da izvira njen umetniški poklic edinole iz njenega bednega samoljubja, hoteča se bolj pokazati in več uživati. Živahni, neukrotljivi, vedno nemirni, ji je bila lastna umetnost, da blesti v množici gostov je vedno tvorila središče, bolj vsled sposobnosti, s katero je umela zbrati ljudi krog sebe, nego vsled njenih naravnih čarov. Potom svoje jake življenjske sile in pripovednega daru, ki je vznemirjal živce, je prisilila odvrtno, da jo poslušajo in odlikujejo. Opažal sem: njen čar se je takoj razpuhtel, ko so jo pustili njeni živci na cedilu; ako se je potem umeknila v skrit kot, je nihče več ni poiskal. Častihlepno po moči stremeča, nemara brezsrčna, je skrbela za to, da so ji dvorili mladi ljudje in je zamarjala žensko družbo. Tako si je tudi stavila v glavo, da me vidi zaljubljenega, poraženega, vzdihujočega pred svojimi nogami. Nekega dne po svojem večernem triumu, se je drznila v nespametni zaslepljenosti poveriti svoji prijateljici, češ, da sem blazno zaljubljen vanjo. Ko sem kmalu nato posetil to prijateljico, sem bil tako neroden in sem rekel, da sem se nadejal, da srečam baronico pri nji.

Aha, me je pričela dražiti hišna gospodinja, niste prišli zato, da vidite mene! To je zelo ljubeznjivo od vas.

Ne, prav gotovo ne. Da povem po pravici, sem bil naprošen, naj pridem danes sem.

Torej sestanek.

Kakor hočete! Priznati morate vsaj, da ga nisem zamudil!

Resnično je bila to ona, ki mi je dala povod za ta obisk. Pokoril sem se ji. Razgalila me je na enostaven način, da bi sama čutila varno.

Maščeval sem se za to pustolovščino ter sem ji skvaril celo vrsto zabav: moja odsotnost ji ni dovoljevala, da bi se veselila molega trpljenja. Toda koliko sem pretrpel vsled tega!

Begajoč preko ulic pod okni hiš, v katere je bila povabljen — kot sem vedel —, sem vrtel nož v svoji rani, trepetajoč od ljubosumnosti, ako sem videl, kako je v rokah plesalčevih pohitela mimo; v svojem krilu od sinje žide, s svojimi plavimi kodri, ki so se pri plesu dvigali vetru, s svojim očarljivim stasom in najdražestnejšimi nožicami na svetu.

VIII.

Srečno smo objadrali Novo leto, že se polagoma javlja pomlad. Praznujoč smo prebili čas, v zaupnem bivanju v treh: bilo je žalostno do smrti. Sprli smo se med sabo in se navidez pobotali, bile so praske in premirje, dražili smo drug drugega in si bili spet najboljši prijatelji. Izostal sem in se zopet povrnil.

Približal se je sušec, mesec, ki se ga bojé v severnih deželah, ker prekipeva tedaj dvoje poželenje in se sameobsebi dopolnjuje usode ljubečih: prisege se lomijo, onečesčujoč se trgajo rodbinske in prijateljske vezi.

Baron ima nekega dne začetkom sušca službo in me vabi, naj prebijem večer z njim na straži. Odzval sem se njegovemu vabilu. Meščanskega sinu, kakršen sem, potomca malomeščanske rodbine, morejo znaki najvišje moči navdajati z zgolj spoštovanjem. Bok ob boku korakam s prijateljem preko hodnikov. Vsak hip naju pozdravljajo častniki. Rožljanje sabelj čujem, klice straž, ropotanje bobnov. Tako prideva v zglaševalnico. Bojeviti okrasni oo stenah me razburjajo, pred portreti velikih

generalov kloni moj tilnik. Zastave, zaplenjene pri Litzenju, pri Lipskem, novi prapori, soha vladajočega kralja, čelade, bleščéči ščiti, bojni načrti: vse vzbuja v meni nemir, ki ga občuti pripadnik nižjega razreda pred znaki vladajočih sile.

In v svojem spoštovanju vzbujajočem okrožju raste stotnik v mojih očeh; vedno sem tesno ob njegovi strani, kot bi ga hotel prositi pomoči, ako bi se dvignil ropot.

Ko stopi baron v svojo službeno sobo, ga stoječ pozdravi po vseh predpisih njegov poročnik; in jaz se prav tako čutim močnejšega od teh poročnikov, ki so opasni sovražniki sinov ljudstva ter pri ženskah odkriti tekmeči pisateljev.

Vojak nama donese steklenico punča. Zapaliva si smodke. Hoteč me zabavati mi razkazuje baron zlato knjigo polka, umetniško zbirko škie, akvarelov, risb, predstavljajočih vse znamenitejše oficirje, ki so tekom dvajsetih let pripadali kraljevi gardi; portrete tistih, na katere so gimnazijci izza svojih dijaških let zrli z zavistjo in občudovanjem, ki so jih tako radi po opicje posnemali, tako da so malone vsak dan igrali »stražo ob nastopu«. Mojemu malomeščanskemu čutu povzroča posebno veselje, ako vidimo vse te izbranice predložene v smešni luči: računaloč s priznanjem baronovim, ki je postal demokratičen, si dovoljuje majhne izpade na te razorožene nasprotnike.

(Dalje prih.)

skromne in izvajajo v zahtevo, da se vzpostavi Turčija, kakršna je bila pred vojno. Jasno je, da bo morala turška delegacija močno prekrojiti svoj program ter si predložiti predvsem, da Turčija ne spada k zavezkom, temveč k premaganim državam. „New York Herald“ označuje noto, ki jo je predložila turška delegacija konferenci, kot naravnost fantastično. Nota namreč priznava sicer načelno neodvisnosti Armenije. Glede Palestine pa odneha samo v toliko, da ji priznava nekako delno samostojnost; palestinsko vlado naj bi imenovala tudi nadalje turška vlada in sodišča naj bi sodila v imenu sultana.

SOVRAŽNOSTI NA SLOVAŠKEM USTAVLJENE.

LDU. Praga, 25. (ČTU.) Predno so prešli v današnji seji narodne skupščine na dnevni red, je minister Kiofač povzel besedo in dokazal na podlagi not, izmenjanih med vrhovnim poveljnikom generalom Pellejem in Madžari, katere je skupščini predložil, da se Madžari izogibajo in da obetanih predlogov ne izpolnjujejo. Komisija entitnih častnikov je dognala, da se Madžari brez zakonitih razlogov, potem ko so se končale sovražnosti, niso umaknili. Posebna komisija ameriških častnikov je odpotovala v Košice, da izve od poveljnika madžarske iztočne armade za vzroke tega oklepanja. Danes še ni možno povedati, kako se bodo Madžari odločili. Izmena brzojav med obema strankama je imela za posledico, da so se sovražnosti na slovaški fronti dne 24. t. u. ob petih končale.

ČEHOSLOVAKI IN SOSEDNE DRŽAVE.

LDU. NAUEN, 25. (Brezlično.) Čehoslovaški minister Beneš se je izjavil o bodoči zunanji politiki čehoslovaške republike, da se bodo Čehoslovaki združili s Poljaki, Rumuni in Jugoslovani in zavzeli na izhodu isto važno vlogo, kakor pripada Franciji na zapadu.

Rumuni ne zaupajo mirovni konferenci.

LDU. Bukarešta, 24. (RDU-Dacia.) Erdeljski minister Štefan Popp je izjavil uredniku lista „Univerzal“, da člani erdeljskega vladnega sveta miru v današnji obliki ne bodo sprejeli, ker je vladni svet prevzel kategorični mandat, združiti vse grške Rumune v Veliki Rumuniji. Če bo kak drug rumunski politik podpisal mir, se bo to zgodilo proti volji vladnega sveta, ki bi bil vsled take vis major prisiljen k pasivni resistenci. — Časopisje neodvisnih vztraja pri svoji zahtevi, da samo narodna vlada more podpisati mir ali pa ga odkloniti.

Stavka v Bukarešti končana.

LDU. Bukarešta, 26. (ROM DU Dacia.) Stavka plinarov in elektran je ustavljena, ker se je dosegel sporazum med vlado in delavci.

Socialist Pistner aretiran.

LDU. Černovice, 26. (RDU-Lacia.) Znani socialisti in dopisnik berlinskega lista „Vorwärts“, dr. Pistner, je bil aretiran.

Narodno predstavništvo.

LDU. Beograd, 25. V današnji seji sta bili stavljeni dve interpelaciji, in sicer interpelacija poslanca Mihajla Jovanovića na ministra za notranje posle Pribečevića o nepravilnem ravnanju kotarskega načelnika v Leskovcu in interpelacija poslanca Frana Piška na ministra za trgovino o pomanjkanju kože in o visokih cenah.

Poslanec Gjorgjevič stavi na ministra za notranje posle vprašanje glede ponovnega razpisa volitev za kotar Bitolj. Minister Pribečević odgovarja, da ministrstvo od narodnega predstavništva ni bilo službeno obveščeno, da so bile volitve razveljavljene. Zato ni moglo odrediti novih volitev.

Poslanec Ribarac stavi na ministra za notranje posle Pribečevića vprašanje o tiskarni, ki jo je okopatorska oblast v Beogradu ob svojem begu prodala nekemu Belgradčanu. Ko sp bile stavljeni še nekatere kratke interpelacije, vpraša posl. Zlatič ministra za vojno Hadžića, kdo da je ukazal orožnikom, da so ob demonstracijah na dijaštvo streljali. Enako vprašanje stavi tudi poslanec Šegvič, ki vpraša potem še posebej radi aretacije dijaka Čopića.

Poslanec Zlatič meni, da je vojni minister za vse to odgovoren. Vojni minister protestira proti ostrum tonu ter opozarja, da ni mo-

gel odrediti da se izpuste aretirani dijaki iz zaporov.

Posl. Zlatič odgovarja, da ni nameraval nikogar žaliti, a se noče opravičevati.

Minister za notranja dela Pribečević omenja, da vprašanje ne spada na njegov naslov. Kar se pa tiče aretacije dijaka Čopića, je bil ta zaprt že v Rusiji kot ujetnik, kjer je širil med vojakmi defetistično propagando. Čopić se je vrnil v našo državo kot boljševiški agitator.

Nato odredi predsednik kratak odmor.

Po odmoru se preide na 1. točko dnevnega reda: razpravo zakona o narodnih šolah. Minister za prosveto priporoča, da se zakonski načrt sprejme. Izraža hvaležnost učitelstva, ki ga je treba podpirati. Njegov govor je bil burno odobran.

Besedo dobi na to poslanec Pavličič, ki govori o učiteljih v novih krajih, kateri so mnogo prispevali k našemu ujedinenju.

Posl. Dragič (radikalec) predloži stanje učiteljstva v Srbiji in zahteva pomoči. Glasoval bode za predlog.

Posl. dr. Aleksič (nac.) želi, da se raztegne zakon na vso kraljevino in priporoča zakon, ki dvigne učiteljstvo na višino, kakršno zasluži.

Posl. Petrovič (rad.) izjavlja, da bo glasoval za predlog.

Posl. Mita Klinc izjavlja v imenu Radikalnega kluba, da bo glasoval za predlog. On je za to, da se raztegne zakon na področje vse kraljevine.

Poslanec Banič in Peteljani izjavljata v imenu svojih klubov, da bosta kluba glasovala za predlog.

Nato se preide na glasovanje. Za predlog je glasovalo 158 poslancev. Predsednik zaključuje sejo in določa drugo na jutri.

Komunistična stranka v Švici.

LDU. Curih, 22. (DunkU. — Zakasnelo.) Švicarska brzojavna agencija javlja, da se je v mestu ustanovila komunistična stranka. Vsak sodrug komunistične stranke mora takoj izstopiti iz socialno-demokratske stranke. Njihov cilj je ustanovitev helvetske sovjetske republike.

Izjava monakovske soc.-demokratske stranke.

LDU. Monakovo, 22. (DunkU. — Zakasnelo.) Izvrševalni odbor socialno-demokratske stranke v Monakovem je po daljši debati sprejel resolucijo, v kateri izjavlja, da ostane pri načelnih erfurtskega programa. Nadalje izjavja resolucija, da se stranka iznova priznava k principom demokracije, zavrača vsako obliko sovjetske diktature ter pričakuje od države in od deželne vlade politiko sprave in stvarjalnega dela, ki naj vsem sonarodnjakom pomaga v okviru možnosti preko sedanjih besede. Nadalje zahteva stranka v tej resoluciji takojšnjo odpravo smrtnih kazni, odpravo prekega soda ter čimprejšnjo in kar najobsežnejšo amnestijo za čisto politične pregrehe vseh onih, ki so se udeleževali upora, ne da bi bili njegovi voditelji.

Slovensko gledališče v Mariboru.

Veliko se je zadnje čase govorilo o tej temi po vseh mariborskih kavarnah, gostilnah itd. — Govori se še vedno, a stori se ničesar. Vse se men, debatira, filozofira, le kompetentni krogi se v svoji malomarnosti ne zgamejo. Nje to nič ne briga. — Kaj jim mar umetnost, ugled mesta itd.? Kdor si hoče izmučiti svoja nesa in napraviti se slednji umetniški čut, ta naj gre v „Narodni dom“ gledat sobotne, oz. nedeljske diletante. Že stari Rimljani, stari Grki so bili v tem oziru pojdičkrat naprednejši od nas. Pa pojdič danes pogledat po svetu! Pojdite k toliko zaničevan in obrekovanim boljševikom v „nazadnjaško“ Rusijo in videli boste tam čudesa v tem oziru. Neverjetno je, koliko žrtvujejo Rusi danes za dramatično umetnost. Pojdite tudi pogledat drugam! Malo mestece, pa se v njem lahko sleherni dan zabavate pri krasni operi, šaljivi opereti, ginljivi drami, lepem koncertu. Te institucije mora vzdrževati država. To je njena sveta dolžnost, ker naloga države ni samo, nalogati državljanom dolžnosti, dati pa jim ničesar. Dolžnost vladnih krogov je, da se vsaj malo zanimajo za precvit umetnosti in v takem mestu, kakor je Maribor, še prav posebej.

Cas hiti in če hočemo s prihodnjo sezono pokazati, da znajo tudi Slovenci gojiti lepo umetnost, treba iti že takoj zdej na delo, dokler ni že popolnoma prepozno in dokler niso naše najboljši moči angažirane že kje drugje. Ravno v Mariboru, tako rekoč na mejniku, ne smemo uganjati šarlatanstva in moramo pokazati nekaj kar mogoče popolnega na tem polju — sicer nam bodo Nemci po pravici očitali, da znamo le razdirati, kričati, razgrajati — piti — itd. a — vstvarjati ne!

Na delo torej, merodajni faktorji od vlade in tudi vi, od tukajšnjega dramatičnega društva, če imate kaj čuta za to!

Pokličite strokovnjake, katerih, kakor vem, nam ne manjka, pokličite jih brzo, dokler vam ne uidejo drugam — posvetujte se z njimi, izdelajte hitro temeljite načrte — proračune, pozovite vlado na subvencijo — saj ona mora sodelovati in pričeniti v najkrajšem času s pripravami — in nastavljanjem umetnikov. Zadnji čas je, torej — hitite!

Dnevne vesti.

Mirovna komisija v Parizu

Je razposlala vsem prijateljskim narodom in tudi merodajnim krogom v Italiji jako stvarno spomenico, v kateri se opisuje položaj našega naroda vsled sklepov pariške konferenice ter tozadevnega neizprosnega italijanskega imperializma. Spomenica opisuje težnje in borbe našega ljudstva ter vse zle posledice, ki jih utesne imeti krivični sklep pariške konferenice o usodi slovenskega ljudstva z ozirom na prijateljske odnose s vsemi našimi sosednimi narodi.

Spomenica se postavlja v glavnem na stališče samoodločevanja narodov.

Od slovenskih politikov so spomenico podpisali: Skof Bonaventura Jeglič, dr. Gustav Gregorin, Ivan Knez, predsednik trgovske zbornice v Ljubljani, dr. Karol Triller in Rudolf Olouh kot predsednik Socialne Matice.

Predsedstvo deželne vlade za Slovenijo

opozarja vse stranke, katere imajo ustmeno ali pismeno opraviti z deželno vlado v stvarih, ki se tičejo agrarne reforme, da je že pred enim mesecem ustanovljeno popolnoma samostojno poverništvo za agrarno reformo, katero deluje na Turjaškem trgu št. 3. II. nadstropje pod vodstvom poverjenika za agrarno reformo v Sloveniji, gospoda dr. Friderika Lukana. Do sedaj so prišle skoraj vse vloge na predsedstvo deželne vlade in to jih je moralo službenim potem odstopati kompetentnemu poverjenstvu, kar pomeni zamudo časa za deželno vlado. Kakor tudi ovira hitro rešitev nujnih zadev. Enako velja za ustmene informacije pri deželni vladi. Stranke se vabijo, da se v vseh zadevah, ki se odnosijo na agrarno reformo in spadajo v nje delokrog ustmeno in pismeno direktnim putem obračajo na omenjeno poverništvo.

Petrolej za Celje.

Od pristojne strani se nam poroča, da je došla velika množina petroleja. Kmalu sledi še večja dobava, tako da bo tozadevni potrebi za dalj časa popolnoma zadosteno. Nadrobno razpečevanje petroleja ne bo v nobenem oziru vezano, temveč se bo vršilo potom proste razprodaje po trgovcih. Za nadrobno prodajo neposredno porabnikom so oblastveno določene sledeče cene: a) pri vagoni oddaji znaša cena za zabo, ki obsega dve ročki po 15 kg netto 178 K; b) pri dobavi posameznih zabojev trgovcem znaša cena zaboju 180 K; c) trgovec sme prodajati zaboj konzumentom po 190 K, odnosno kilogram po 6 K 40 vin, odnosno liter po 5 K 40 vin. Vsem občinam, aprovačnim pododborom itd. je strogo naročeno, da nemudoma uradno razglase zgorajšnje cene za nadrobno razprodajo petroleja, ter da brezobzirno nadzirajo, da se te cene ne bodo prekorščile. Istotako imajo nalog strogo nadzirati, da se petrolej ne bode iztihatapljal preko demarkacijskih črt ali na Hrvaško. Trgovci, ki se ne bi držali predpisanih cen, se bodo strogo kaznovali.

Drobno.

— Poštni avtomobili. »Jugoslovanski Ekonomista« poroča: Za poštne in telegrafski promet v Beogradu in drugih mestih bo nabavilo ministrstvo avtomobile. Ti avtomobili bodo služili za prevoz zavrtikov, poštnih depeš, pisem, izplačilo brzojavnih nakaznic.

— Parobrodni promet na Donavi, Savi in Dravi se poveča. Največ zaradi velikega prometa potnikov. Razen tega se uvede trgovski promet z blagom na celi progi. Nadzorništvo bodo izvrševali častniki naše vojne mornarice. Vsak, tudi najmanjši nered bo primerno kaznovan. Uredilo se bo razne urade za pristanišča parobrodov in za vkrcavanje in izkrcavanje potnikov in blaga.

— Občni zbor društva za vzdrževanje Elizabetne otroške bolnice v Ljubljani, se vrši v petek, dne 4. julija 1919. ob pol 18. uri popoldne v društvenem poslopiju v Strelški ulici št. 15. Člani so naprošeni, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilno.

— »Zastava«, glasilo svobodomislencev v Splitu je bila ustavljena za mesec dni.

— Umor in ne samomor. Včera so našli v zaprtim stanovanju na Selu št. 50 z razbito glavo obešeno Franciško Sušteršič, 35 let stara delavka. Sosedji so jo pogrešali že okoli 14 dni. Njen mož Josip Sušteršič, kateri je živel z umorjeno v prepiru je od 16. junija radi tatvine v zaporu. Preiskava bo dognala, kdo je morilec.

— Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 15. junija do 21. junija 1919. Novorojencev je bilo 5, umrlo pa jih je 26; in sicer 15 domačinov in 11 tujecev. Za letiko 10, za nezgode 3, za samomorom 1, za različnimi boleznimi 12. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za škrlatno 1.

Važno kulturno vprašanje.

Mladina, ti budiš nam upe zlate, srce nam dvigajo pogledi nate.

A. Medved.

Glavna moč vsake države tiči v razsodni masi njenega prebivalstva. Naj ima država še tako neugodno politično lego, če je masa njenega prebivalstva razsodna, se ji ni treba bati za obstoj; nasprotno pa ima država lahko najboljšo strateško mejo, kljub temu je njen obstoj negotov, če je masa njenega prebivalstva nerazsodna. Resnico naših besedi izpričuje zgodovina vseh časov, vseh narodov; izpričujejo pa jo tudi genjalni možje, med katerimi ni eden izmed zadnjih naš veliki romar.

Važno kulturno vprašanje je torej, katerim putem se da maso naroda privedi še najlažje do one stopnje razsodnosti, ki smo jo omenili zgoraj.

Da je moderno urejeno šolstvo eden izmed glavnih tozadevnih činiteljev, o tem ne dvomi nihče. Nihče pa tudi ne more trditi, da vzmore šolstvo samo vse, pa naj bo urejeno isto še tako moderno; potrebno je torej poleg šolskega tudi izvenšolsko delo. Vprašanje o tozadevnem izvenšolskem delu pa je tako obširno, da ga ni mogoče obdelati v tako tesnem spisu, nego smo si ga obdelali; in zaradi tega smo izbrali izmed važnega samo del tega, t. j. knjižnico, literaturo in čitalnico za mladino.

Ker nam je konzervativni duh mase našega naroda znan, zaradi tega v odrasli zarod nimamo velikega zaupanja; vse naše upanje stavimo na našo mladino; in zaradi tega smo se odločili, da rešimo del obsežnega kulturnega vprašanja samo v to smer.

Kadar govorimo o knjižnicah za mladino, imamo navadno v mislih šolske knjižnice. Poznamo jih precej, a med temi nobene, ki bi ustrezala modernim zahtevam, t. j. duhu časa. Ko mislimo na duha časa, je nam v mislih vsebina del, ki polnijo v lepem redu lepe omare. In res; lepi red in lepe omare, to je pri nas dosedaj še najlepše pri vseh šolskih knjižnicah. Kar pa se tiče vsebine del, bomo morali vzeti v roko vsaj rešeto, če ne že sito. Vemo, da je omeniti to že nekateri kritik, a noben kritik nam še ni povedal, kako si misli tozadevno čiščenje.

Tudi mi se zavedamo dejstva, da čiščenje šolskih knjižnic ne bo lahko delo. Zdi pa se nam, da je potrebno, in da je čas ugoden, da začnemo s tozadevnim delom takoj.

Kdor hoče to in ono očistiti, mora najprej vedeti, kaj mu je čistiti, t. j. čez snov čiščenje mora imeti natančen pregled. Takega pa bomo imeli šele tedaj, ko izpoznamo vse dela, ki polnijo šolske knjižnice po Sloveniji. Menimo namreč, da moramo dobiti najprej iz vseh šol Slovenije natančne in popolne sezname vse del, ki so se tekom dolge dobe nakopičila po naših šolskih knjižnicah. Iz teh seznamov pa bi se dal brez velikega truda sestaviti glavni seznam, t. j. izvelec iz vseh zgoraj omenjenih seznamov. Da bo sestava glavnega seznama lažja, bi bilo priporočilo, da se

izdelajo posamezni seznamki v abecednem redu; in sicer brez ozira na vsebino posameznih del. V abecednem redu pa bi se naj izdelalo tudi glavni seznamek. Ko bi imeli tega, pa bi se moralo določiti mesto centrale, kamor bi se naj poslalo — za čas uporabe — po en izvod vsakega dela. V ravnokar omenjeni centrali pa bi morala delovati večdelna knjižnična komisija; zakaj zahtevamo večdelno komisijo, bomo povedali pozneje.

Ko bi dospela vsa dela v centralo, bi jih morala knjižnična komisija sigurirati in urediti v abecednem redu. Zdej pa bi sledilo urejanje del po strokah, t. j. v leposlovna, zgodovinska, zemljepisna, prirodopisna, naravoslovna, strokovna in različna; med zadnja vrstimo sosebno časopise za mladino in pa dela s sploh mešamo vsebino. Torej, iz ravnokar omenjene ureditve del po strokah, je razvidna upravičenost naše zahteve po večdelni knjižnični komisiji. Zdi se, da nam ni treba omenjati še posebej, in utemeljevati na dolgo in široko, da bi morali sedeti v ti knjižnični komisiji samo taki ljudje, ki poznajo otroški duh, in ki vedo, kam plove moderna smer mladinske književnosti. Le taka knjižnična komisija je nam porok, da nam iz skladovnice knjig sestavi knjižnico, ki bo odgovarjala vsem modernim zahtevam, t. j. duhu časa, in bi bile vzor vsem drugim, t. j. po njenem vzorcu bi se naj uredile pozneje vse šolske knjižnice po Sloveniji.

Ume se, da bo to delo knjižnične komisije naporno, in da niti misliti ne smemo na to, da bi mogla poleg tega dela zmagovati še kako drugo; in zaradi tega je pogoj, brez katerega ne bo dobrega uspeha, ta, da se člani knjižnične komisije, za čas tozadevnega dela oprosti vsakega drugega dela, in se ji da na razpolago vse, kar bi rabila za svoje delo. Stroškov, ki bi iz tega nastali državi, se ne smemo zbiti; zakaj pomisliti moramo, da se gre za rešitev enega izmed najvažnejših kulturnih vprašanj, t. j. za povzdigo masine razsodnosti, iz katere črpa svojo glavno moč vsaka moderna, v resnici kulturna država.

Objektivna kritika je dar božji. Komur ni dan že z rojstvom, si ga ne bo pridobil s študiranjem; a s tem še nismo rekli, da si ga s študiranjem ne more izpolniti.

In samo v to smer naj veljajo naše sledeče opombe.

Ob čiščenju leposlovnih del, bo moralo iz šolskih knjižnic vse, kar diši že od daleč po moralizovanju in umetnem simbolizmu. Zgodovinska dela naj izmečejo iz sebe vse, kar diši po malikovanju, laži in hinavščini. Zemljepisna dela naj izločijo vse, kar je napisanega v maniri suhoparnega naštevavanja in nezmišelnega primerjavanja. V prirodopisnih in naravoslovnih delih je obilica trditve, ki so od znanstvenikov že davno pokopane. Marsikaj je pokopane že tudi iz strokovnega znanja kot takega; med tako strokovno znanje vrstimo sosebno risanje, te lovadbo in ročna dela za dečke in deklice. In kar je v časopisih za mladino in drugih raznovrstnih delih nabrano blago iz leposlovja, zgodovine, zemljepisa, prirodopisa, naravoslovja, in strokovnega znanja kot takega, se ume samoposebi, da velja za čiščenje časopisov za mladino in drugih raznovrstnih del vse, kar smo povedali ob posameznih tozadevnih panogah že zgoraj.

In kaj nam ostane? — Malo, prav malo! ... Toda, to naj nas ne straši; zakaj ljubši nam mora biti tenak kos črnega kruha, nego še tako ogromen hlebec samih plev.

Da nas ne bo ta in oni umel napčno, moramo omeniti še na tem mestu, da z ozirom na čiščenje nismo zagrizeni puristi, in da nikakor ne trdimo, da mora, zaradi te in one plevice, vse delo v koš. Marsikaj se bo dalo pleve odstraniti, in ostato nam bo še dokaj klenega zrnja. Menimo namreč, da bi se naj vse dobro blago predelalo; sosebno bi to priporočali tuhtam v jezikovnem oziru. Dolžnost države pa bi bila, da bi tako delo dostojno nagradila in tudi sama založila, če bi se ne moglo dobiti založnika običajnim putem; o čemer pa niti izdaleka ne dvomimo. Ob spominu na to nam prihaja v misel, da bi ne bilo prav nič napačnega, če bi državna založba šolskih knjig — ki jo v doglednem času gotovo dobimo — prevzela v svojo zalogo tudi dela, ki so izposobna za to, da res obogate dragocen zaklad šolskih knjižnic. Saj država bi pri tem ne riskirala ničesar; zakaj dobra dela bi si itak rada nabavila vsaka šola v tolikih izvodih, kolikor jih rabi, z ozirom na razmerje čitalne mladine na dotični šoli. No, pa recimo, da bi morala država v tem

oziru tuintam tudi kaj riskirati. Ali bi bil tak riziko državi res v škodo? — Nikakor; zakaj sadovi, ki jih dobro delo mora obroditi, bi bili drži itak samo v korist.

(Nadaljevanje prih.)

Prve knjige slovenskih pisateljev in pesnikov v Brailloyem črkopisu za slepe.

Knjige so razstavljene te dni po ljubljanskim knjigarnah in uredništvih, ki so kot založništvo poleg avtorjev samih dovolila pretisk slovenskih knjig, založenih v črnem tisku in pri tiskarji Bonač, ki je prevzela vezavo. Napisale so jih naše žene, ki so se udeležile lanskega tečaja za priučitev čitanja in pisanja po Brailloyem. Lani započeta akcija, ustanovitev prve slovenske knjižnice za slepe se je v vro obnesla s pomočjo našega ženstva.

Stara avstrijska vlada tudi temu ljubljanskemu in kulturnemu podjetju ni prizanesla, odredila je razna pogubna poizvedovanja ter obdobja voditeljico tečaja in knjižničarico Minko Skaberneto, kot širiteljico »skriven« pisave, vlezidajstva.

Uspeh preiskave je bila — blamaža bivšega deželnega predsednika grofa Attensa, ki je iskal in tudi našel priliko pokazati vsemu svetu, da je avstrijski grof, ki ne pozna ali pa neče poznati slovenskih in splošnih kulturnih sredstev. Nova slovenska kulturna naprava je bila avstrijski vladi zaradi svojega slovenskega izvora nevspešna. Zaman jo je poskušala udušiti v kralji: kljub tej gonji in vsem težavam, ki jih je delala nemška avstrijska vlada, se je posrečilo spraviti težavno delo v pravi tir, tako da je po preteku enega leta skončana dobra tretjina prvega nameravanega dela po zaslugi našega marljivega in požrtvovalnega ženstva, predvsem pa vsled neumorne in nesebične delovanja g. profesorice Skabernete.

Rastavljene knjige so sami rokopisali. Vsak, ki hoče pisati knjige, se mora učiti poprej čitanja in pisanja po Brailloy metodi.

Skrb za prosveto je tudi med slepci zelo napredovala. Ni jim zadostovalo, da jim je čital videc glasno iz kake knjige. Oni so hoteli biti neodvisni, hoteli so čitati sami knjige, pisane s črkami, ki jih oni najlaže zaznavajo, to so črke sestavljene iz izbočenih pik.

Ker si slepci ne napravljajo zasebnih knjižnic, jim rabijo le javne knjižnice. Številna izdaja je torej izključena. Zato se navadno knjige ne tiskajo. Ako pa gre za šolske knjige ali pa za knjige, ki jih mora imeti vsak slepec, tedaj se založe v tisku.

Temelj naši novi knjižnici hoče postaviti naše ženstvo s sto najpomembnejšimi slovenskimi deli beletristične, nabožne in poučne vsebine.

Seznam leposlovnih del je po skrbnem pretehtanju določil g. profesor Anton Funtek. Oziral se je na one slovenske spise, ki najbolj prilagojuje duši našega slovenskega kmeta in obrtnika, in upošteval dosedanj in nadaljnjo izobrazbo naših slepcev. Za izbiranje potrebnih naukov o gospodarstvu je prehitel g. Lah, tajnik kmetijske družbe, na pomoč. G. Humek, deželni sadjarski nadzornik, je kot več sadjar pregledal v njegovo stroko spadajoča dela. Zastopana so torej tudi ona dela v knjižnici, za katere se utegne zanimati slepi kmetovalec kot gospodar. Gospod profesor dr. Alojzij Mrhar je izbral za največjo natančnost nabožno berilo, ki naj blaži in povzdiguje slepečo dušo. Gospod profesor Pečjak je preuredil svoj molitvenik za moške in mladeniče v molitvenik za slepe vojake.

Gospodje avtorji in založniki, ki so založili posamezna slovenska dela v črnem tisku, so dovolili brezplačen pretisk knjig v Brailloy črkopis.

Za prepisovanje vseh slovenskih del, oziroma napisovanje rokopisov se je preskrbelo 450 kg in poleg tega še 1600 pol primernega ovojnega papirja in poravnalo stroške za to iz sklada, ki ga je podarila javnost za namen. Vezavo knjig je izdelala prav lično in točno tiskarja Bonač.

Lepega kulturnega dela, pomnoženja slovenskih knjig z rokopisi za slepe, bi se lahko udeležila vsaka izobražena žena, ki razpolaga z nekoliko prostim časom. Ako bi žrtvovala le po eno uro svojega prostega časa na dan za to delo, napisala bi 10 do 12 knjig na leto. Tolek požrtvovalnosti pa niti ne bi bilo potrebno! Zelo lepo bi pa bilo, ako bi vsaka izobražena Slovenka prevzela vsaj en rokopis. Tudi mladeničem bi pristalo tako delo. Drugod so se že oglašali za pretisk tudi uradniki.

ki žive v pokoju. Prepisovanje na tak način jim je bilo v lepo zabavo.

Knjižnica bi hitro obogatela na številu knjig, kar bi bilo v posebno korist učeči se slepi deci, ki pride letošnji jesen iz tujine v slovensko domovino, v Ljubljano, kjer se odpre novo kulturno torišče, šola za slepe.

Doslej so delovale pri knjižnici z največjo vnmom in požrtvovalnostjo gospa Marjanca Lindnerjeva, Zofija Peterlinova, Meta dr. Meglerjeva ter gospodične Anica, Ivanka in Minka Jeglič, Slava Milavec, Darinka pl. Trnkoczy, Albina Suerjeva, Ana, Melanija, Mimi in Palmira Faldiga, Ivica Rupnik, Franja Lunder, Anica Lebar, Josipina in Pavla Černe, Adela Planinec, Božena Čermak, Fini Hribernik, Anica Jeraj, Ivanka Kalin, Olga Knez, Danica Lederhsova, Jožica Likozar, Alfonza Lindner, Marija Markizeti, Maca Matkovič, Minka Pavlin, Tonica Pavlin, Vladimira Perhac, Pavla Petelin, Vera Petrič, Slavica Vencelj.

Oddale so že svoje spisane knjige njihovu lepemu namenu. Kar jih je pregledanih in vezanih, so izpostavljene v izložbenih oknih.

Konstituiral se je med imenovanimi še poseben odsek, ki se peča s pregledovanjem in popravilanjem izgotovljenih rokopisov. Članice tega odseka so: gospa Marjanca Lindnerjeva, ki je z neumorno vztrajnostjo izdelala tudi napise v Brailloy na platnicah in hrbitih knjig ter gospa Zofija Peterlin in gospodična Lundrova, Milavčeva, Petričeva, Planincova in Perhacova.

Financijska stran knjižnice je bila v oskrbi drugega odseka, kateremu je načelovala gospa dr. Majaronova in gospa Meta dr. Meglerjeva. Pollak z gospodičami Ivanke in Anko Jeglič, Danico Skale in g. Krekovo. Nabirale so lani z lepim uspehom prispevke za knjižnico v javnosti in tudi v tečaju, ki se je priredil za priučitev čitanja in pisanja po Brailloy.

Iz stranke.

Politična šola v Trbovljah se vrši v soboto ob 4. uri popoldne.

Strankarski boj in strokovne organizacije.

Meščanski krščansko-socialna in narodna socialna organizacija sta začeli ostuden boj proti našemu organiziranemu delavstvu. Namen je razcep med delavstvom. Naše strokovne organizacije se v ta boj ne bodo mnogo spuščale, ker je ostuden in le navadna meščanska intrigacija med delavstvom.

Pustimo te podrepne kričaje in sluge naše buržoazije pri miru in delajmo rajši v organizacijah za delavsko solidarnost, za zbuđenje proletarske zavesti in za izboljšanje položaja delavstva. Posvetimo se temu delu in ljudstvo bo izpoznalo naše resno stremljenje in videlo naše delo. Lovski psi in peski meščanskih strank, pa naj blevska kolikor jim drago. Prenizkotno bi bilo, da bi se delavstvo spuščalo v boj s takimi elementi predaleč in s tem zanemarjalo svoje naloge. Sodrugi, hodimo po tej poti odslej!

Strokovno gibanje.

Seja kovinarjev se vrši danes ob 6. uri zvečer v Mahrovji hiši, soba »Socialne Matice«. Važno. Polnoštevilna udeležba.

Strokovna komisija za Slovenijo se je v sredo na svoji seji konstituirala naslednje: predsednik J. Mitnar, namestnik V. Zorč, tajnik J. Petelin, vodja zapisnika Skobil, blagajnik J. Tokan. Strokovna komisija bo imela po dvakrat na mesec sejo, po potrebi še večkrat.

V sosvet za socialno zakonodajo pri ministrstvu za socialno skrb v Belgradu je strokovna komisija delegirala tajnika okrajne bolniške blagajne ljubljanske sodr. Ivana Kocmarja.

Iz Slovenije.

Smartno-Litla.

Na ponoviški grajščini se je nedavno vršila prosta prodaja sena. Tudi več siromašnih kočarjev se je napotilo tja, da bi si nabavili malo krme za živino. G. nadzornik grajščine pa je vsakega vprašal, kaj je in kje dela. Ker jih je bilo več takih, ki delajo v predilnici oziroma v točilnici, jih je nadzornik vse zavrnil. Češ, potidite si kupiti seno v tovarnah, kjer delate. — No, da! Zdi se nam, da g. nadzornik ni pomislil na to, da če bi mi v tovarnah izdelovali seno, da bi on potem ne mogel biti več za

nadzornika in da tudi ne bi mogel več prodajati sena. Sicer pa je tudi drugače značilna njegova izjava. Naš denar je morda manj vreden.

Celje.

Ker je treba, da ima vsak delodajalec svoje delavce bolniško zavarovane, zato sporočamo tole: Tu se nahaja neki bogatin Č., ki je šele med vojno obogatel. Sedaj pravijo, da je celo milijonar. Med vojno so mu delali delavci, ki so bili od vojaške oblasti k njemu komandirani. Plačeval jih je zelo slabo. Ali svojih delavcev ni niti bolniško zavaroval. Tako se je zgodilo, da je moral nek delavec, ki se je vsekal v nogo, celih šest tednov ležati doma brez podpore in zdravniške pomoči. Dobro in prav bi bilo, da bi davčna oblast take bogataše pošteno obdavčila, ker že pri drugih, ki si s svojo roko služijo kruh, to tako prerada stori. Saj bogataši ne potrebujejo raznih graščin in drugega enakega luksusa.

Vestnik „Svobode“.

Izlet v Kamnik, se vrši v nedeljo, dne 29. t. m. Izletniki ki se udeležijo izleta, naj se zbere ob 7. uri zjutraj na državnem kolodvoru v Spodnji Šiški. Prihod v Kamnik ob 9. uri dopoldan. Nato se vrši skupno s kamniškimi sodrugi izlet na Stari grad in v okolico mesta. Popoldan se vrši veselica pri Rodetu, s sodelovanjem pevskega zbora »Svobode« in prosta zabava. Odhod iz Kamnika ob 9 uri zvečer. Sodrugi, sodružice, udeležite se izleta, da se enkrat med seboj spoznavamo!

Dramatična vaja se vrši v soboto, dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer. Kdor ima veselje do dramatike, naj se takoj priključi v tajništvo »Svobode«.

Pevske vaje se vršijo vsaki torek in petek ob 8. uri zvečer. Pevci, ki niso pri drugih pevskih zborih, naj se udeležijo pevskih vaj.

Jesenice.

Društveni sestanki »Svobode« se vsaki četrtek v društveni sobi v (bivši nemški šoli).

Pevske vaje so vsak torek in petek. Sprejemajo se novi pevci.

Kultura.

Sporod IV. produkcije gojencev »Glasbene Matice« v soboto, 28. junija 1919. Začetek ob pol 8. uri. 1. a) Bertkiewicz: Au clair de la lune. b) Chopin: Valček v E-molu. Na klavir igra gđ. Božena Dekleva. Sola gđ. D. Koblerjeve, VIII. r. 2. a) Dr. Gajmir Krek: Ali veš? b) Dr. Gajmir Krek: Predsmrtica. c) Anton Lajovic: Cveti, cveti rožica. d) Anton Lajovic: Kaj bi le gledal. Pesmi poje gospa Cenka dr. Cepudrova. Sola g. M. Hubada, V. r. 3. Smetana: Iz moje domovine. Na gosli svira g. Dušan Franko. Sola g. J. Vedrala, V. r. 4. a) Dr. B. Ipavc: Menih. b) J. Pavlič: Dedek Samonog. Pesmi poje g. Matija Golobič. Sola g. M. Hubada, III. r. 5. a) Dvořak: Pri gredu junaka. b) Dvořak: Furiant. Na klavir igra gđ. Marija Finžgar. Sola gđ. J. Chlumecke, VIII. r. 6. Ch. Beriot: Koncert, st. 9. I. stavek. Na gosli svira gđ. Minka Koprivec. Sola g. J. Vedrala, VI. r. 7. V. Novak: Gorska balada. Poje gospa Cenka dr. Cepudrova. Sola g. M. Hubada, V. r. 8. a) Raff: La filenise. b) Rahmaninov: Pochinelle. Na klavir igra gđ. Dragica Dekleva. Sola gđ. D. Koblerjeve, VIII. r. 9. Dvořak: Ciganske pesmi. Poje gđ. Mila Počivalnik. Sola g. M. Hubada, VI. r. 10. a) Fr. Gerbič: Gondolirjeva pesem. Poje II. in III. letnik mladinskega petja. b) A. Rubinstein: Potopnikova pesem. c) H. Volarič: Slovenskim mladencem. Poje I. II. in III. letnik. Mladinski zbor. Sola gđ. Jelice Sadarjeve. 11. V proslavo godu Njega Velikanstva kralja Petra poje mladinski zbor Narodne himne.

Izpred sodišča.

Lažiboljševik obtožen rop.

Včeraj dopoldan se je zagovarjal pred ljubljansko poroto Miha Zabret, rojen 12. decembra 1874. leta v Mengšu. Koncem marca t. l. so izročili orožniki podžupanu Ivanu Levcu v Mengšu v varstvo 4 zaplenjene vole. Dne 6. aprila ob 10. zvečer pa je Zabret s silo vlomil vrata na dvorišče in prišel v hlev. Proti hlapcu Janezu Koncilju je rekel, da je prišel po enega zaplenjenega vola, da ga pobije. Koncilja se je branil in delal, da ga ne sme dati, nakar mu je Zabret rekel: »Ne poznaš »boljševikov«, ali bi rad smrt storu?« Koncilja se ga je zbal, ker je bil Zabret vinjen, in v pilanosti se je že veliko

krat pretepel, kar ni bilo nikdar brez posledic. Zabret je nato odpeljal vola. Vsled takojšnje obvestila orožništva so Zabreta še isti večer prišli in vola izročili Levcu v nadaljnje varstvo. Ko so ga aretirali se je izdal za generala »boljševikov«.

Obtoženec je bil 20 mesecev v ruskem ujetništvu, kjer je preživel vse ruske notranje preobrate. Ker ga je nekdo leta 1903. udaril s sekro po glavi, je v pijanosti popolnoma brez razuma in obvladanja samega sebe.

To se je izkazalo tudi pri razpravi, kjer se sploh ni mogel spominjati natančno na ta dogodek. Če je pijan, popolnoma zbesni.

Zabretov zagovornik dr. Voljavec predlaga, da naj se ga duševno preišče po izvedencu. Toda senat je stavljeni predlog odklonil.

Porotniki so stavljeni vprašanje, ali je Miha Zabret kriv hudodelstva rop, soglasno zanimali in pritrdili soglasno krivdo hudodelstva tatvine.

Nato je senat prisodil Mihi Zabretu dve leti težke ječe z enim trdim ležiščem vsaki mesec. Obtoženec je obsodbo mirno sprejel.

Roparski napad.

Včeraj popoldne se je zagovarjal pred ljubljansko poroto Janez Ogrizek, rojen 2. avgusta 1893. l. v St. Janžu na Dravskem polju. Dne 15. marca je popival v gostilni pri Tislerju v družbi Erjavška, Mrva in Drobniča Alojzija, roj. 1896. l. Drobnič in Ogrizek sta sklenila, da nekoga napadeta, da prideta tako do denarja. Prišli sta na glavni kolodvor, sta pričela razgovor z Janez Lukšetom, posestnikom iz okolice Novega Mesta. Lukše jima je rekel, da je hotel kupiti več blaga, a ga ni dobil. Nato ga pričeta pregovarjati, češ, da imata dobro blago samo po 12 K meter. Tako sta ga speljala do Kolinske tovarne. Tu sta ga napadla in mu odvzela denar in nahrbtnik. Na klice Lukšeta je takoj prihitela vojaška patrulja in aretirala bežečega Ogrizka.

Nadaje je Ogrizek 1. marca kupil v Mariboru od nekega neznanca konja za 600 K ter ga prodal za 2000 kron nekemu Dobčiču, a ta Harterju za 6000 K. Ker je rekel Ogrizku prodajalec konja, da ga je ukradel nekje na ogrski meji, je vedoma skriv na tatvini. Vsled tega je obdolžen tudi soudeležbe na tatvini.

Sodnemu senatu je predsedoval predsednik dež. sodišča dr. Papež, obtožbo zastopal drž. pravdnik Bežek, obtoženca zagovarjal dr. Hacı. Z izpovedbo prič je obtoženec prišel v nekaka protislovja.

Dr. Hacı je obtoženca krepko zagovarjal in v svojem četrtturnem govoru poudarjal, da so krive vojne okoliščine, ki so delovale na nezadostno vzgojene pogubno.

Porotniki so na dva glavna stavljeni vprašanja odgovorili na prvo glede krivde hudodelstva rop enoglasno da, na drugo glede hudodelstva tatvine z 9 da, 3 ne, torej ne.

Senat je nato obsodil Franc Ogrizeka na trileto težke ječe, postrežene s trdim ležiščem vsakega četrta leta. Obtoženec je kazni mirno sprejel. Obravnava se je končala ob pol 8. uri zvečer.

Odgovor na nemške protipredloge.

(Konec.)

Glede poravnave zahtev, tihočih se posameznih kategorij vojne škode, za katero odgovarja Nemčija, se more tekom dveh mesecev po uveljavljenju mirovne pogodbe skleniti dogovor. Na ta način se bo celokupna vsota denarnih obveznosti Nemčije natančno določila. Ako se pa v pravkar omenjenem roku ne doseže sporazum, stopi v veljavo določba, ki jo predvideva za ta primer mirovna pogodba. Aliirane in asociirane države so skrbno proučile prošnje nemške delegacije, naj se brez odlašanja pripravi Nemčija k zvezi narodov. Tej prošnji se ne more ugoditi. Nemška revolucija je izbruhnila šele čisto ob koncu vojaških operacij na bojišču. Razen tega nimajo aliirane in asociirane države v rokah nobenega zanesljivega dokaza, da pomeni ta revolucija trajno poboljšanje nemškega naroda. Pri današnjem razpoloženju mednarodne javnosti ni mogoče zahtevati od svobodnih narodov sveta, da se začno takoj družiti na temelju enakosti z onimi, radi katerih so prestali toliko gorja. Vsak poizkus takega prenaplajenega zbljevanja bi zavlačeval, ne pa pospeševal ono pomirjenje duhov, katero si želimo vsi. Ako pa nemški narod dejanski dokáže svojo voljo, začeti mirni pogovori, odloči se za vedno oni agresivni politiki, ki mu je odtu-

jila ves svet ter povzročila vojno, in preroditi se v narod, s katerim bo mogoče živeti v dobrih sosedstvenih odnosih, tedaj so aliirane in asociirane države poverjene, da se bo spomin na ta grozovita leta kmalu izbrisal in da bo v nedaleki bodočnosti mogoče, izpopolniti zvezo narodov s tem, da se vanjo pripusti Nemčija. Aliirane in asociirane države menijo, da odvisi srečna bodočnost od tesnega in prijateljskega sodelovanja vseh narodov pri reševanju mednarodnih vprašanj in pri pospeševanju mednarodne blaginje. Pred vsem pa odvisi skorajšnji sprejem Nemčije v zvezo narodov od obnašanja nemškega naroda samega. — Obravnavajoč gospodarske določbe in še na nekaterih drugih mestih je nemška delegacija ponovila svoje pritožbe proti blokadi, ki jo izvajajo aliirane in asociirane države. Blokada je in je vedno bila zakonit in priznan način vojevanja in nje izvrševanje je bilo vedno v skladu izpremenljivimi razmerami mednarodnega prometa. Aliirane in asociirane države so obdale Nemčijo z blokado, pri katere izvrševanju so se skrbno ozirale na določbe mednarodnega prava. Ako je bila blokada Nemčije izredno stroga, je bilo to pripisovati zločinskemu značaju vojne, ki jo je bila izvajala Nemčija, in pa barbarskim načinom nemškega vojevanja. V ostalem aliirane in asociirane države niso smatrale za potrebno, odgovoriti točko za točko na vse trditve nemške note.

Dejstvo, da se nekaterih pripomb in ugovorov tu niti ne omenja, se ne sme razlagati tako, da jih zavazniki upoštevali ali sprejemajo, niti se ne sme pričakovati, da se bo o njih razpravljalo pozneje. H koncu čutilje aliirane in asociirane države potrebo, izjaviti jasno in nedvoumno, da je to pismo s priloženo spomenu njihova zadnja beseda. Proučile so nemške predloge in protipredloge z vso resnobo in pozornostjo ter so se na podlagi te preiskave odločile k marsikateri izpremembi, katere praktična vrednost se bo pokazala zlasti pri izvršitvi mirovne pogodbe; temeljne poteze mirovne pogodbe morajo pa ostati neizpremenjene. Mnenje aliiranih in asociiranih držav je, da ta pogodba ne predstavlja samo pravične ureditve položaja, nastalega vsled svetovne vojne, marveč da ustvarja tudi podlago, na kateri bodo mogli narodi Evrope živeti drug poleg drugega v prijateljstvu in enakopravnosti. Pogodba ustanavlja obenem organ, ki bo omogočal mirno razrešitev mednarodnih problemov potem sporazumljenja, pa tudi modifikacijo te pogodbe same, kakor hitro bodo nova dejstva in nove razmere zahtevale izpremembo ter prilagoditev novemu položaju. Razume se, da pogodba ni istovetna z oprostitvijo krivca in odpuščanjem dogodkov od leta 1914 do 1918, ker bi v tem primeru mir na njeni podlagi ne bil mir pravičnosti. Predstavlja pa odkritosrčen in dobro preudarjen poizkus, ki temelji na soglasnem prepričanju vlad in katerega podpira tudi organizirano javno mnenje sveta. Radi tega se mora mirovna pogodba sprejeti ali odkloniti v obliki, kakršno ima danes. (Kratek stavek nečitljiv). — Ako izjavi nemška delegacija, da je pripravljena podpisati mirovno pogodbo v sedanjih obliki in v določenem roku, se bo še isti dan ukrenilo vse potrebno za podpisanje miru v Versaillesu. Ako pa tega ne izjavi, potem predstavlja to pismo opozoritev (preavis), katero predvideva člen 2 konvencije z dne 16. februarja 1919, in o nadaljnjem premirju, ki je bilo podpisano 11. novembra 1918 in že prej podaljšano na podlagi dogovorov z dne 13. decembra 1918 in 16. januarja 1919. Vsled tega bo... (nečitljivo)... omenjenemu premirju aliirane in asociirane države pa bodo ukrenile vse, kar smatrajo za potrebno, da udeležijo svoje mirovne pogoje.

Gospodarstvo.

Narodna banka. Zakonski načrt o osnovanju naše narodne banke je že izdelan in ga sedaj obravnava ministrstvo za finance in trgovino. Treba je le še, da ga predloži ministrstvo za trgovino narodnemu predstavništvu v pretres.

Rumunski petroleji za Nemško Avstrijo. Rumunija je sklenila v Avstrijo pogodbo za 6 milijonov petroleja, bencina in olja, ki ga bo dobavila Avstriji za lokomotive, železnice, stavbe dele in vagoni. Rumunsko blago se zaračuna po uradnih maksimalnih cenah, avstrijsko blago pa po eni letni ceni. Pogodba vsebuje izmenno blago v skupni vsoti 15 milijonov in se lahko nadalja.

Najnovejša poročila.

UNIČENJE NEMŠKEGA BRODOVJA.

»Journal Des Debats« opisuje dogodek tako-le:

V angleški morski luki Scapa-Flow je bil interniran del nemške vojne mornarice. Posadka je bila nemška. Dne 21. t. m. ob 1. uri popoldne pa se je začelo vse brodovlje potapljati v globino morja. Potapljanje je trajalo do 5. ure popoldne. Ostala je samo križarka »Baden«, na kateri so se nahajali bolni nemški mornarji. Škoda znaša 2 milijardi mark mirovne valute. Potopljenih je 74 bojnih ladij velikega, srednjega in malega tipa in nebroj podmornic. Največja ladja »Bayern« je obsegala 38.000 ton. Na vojnih ladijah se ni nahajala nikakoli municija, da bi se dalo sklepati na kako eksplozijo. Nemci so odprli v trebuhu ladij razne zavornice, da je počela teči voda v notranjost.

Dalje pravi »Journal des Debats«: Uničenje nemškega brodovlja v Scapa Flowu je izzvalo veliko senzacijo, predvsem na Angliškem. Nemci so navrtali svoje ladje na signal z rdečo zastavo, ki je bila izvešena opoldne. Posadke so spustile rešilne čolne v vodo in so začele veslati proti bregu. Angleške stražne ladje so pričele streljati, nakar so Nemci poskakali v morje in plavali proti bregu, kjer so bili aretirani. Kontradmiral von Reuter in približno 1800 častnikov in mož je sedel v angleškem ujetništvu. Ko so Nemci začeli skakati v morje, so jim prihitele na pomoč vse razpoložljive ladje, kolikor jih je bilo v Scapa Flowu. Večina navrtanih 70 nemških ladij je na morskem dnu; le vrhovi jamborov molijo iz vode.

»Journal des Debats« piše nadalje: V svrhu izvršitve naredb zmagovalcev v § 23. premirnih pogojev, je defiliralo drugi dan po podpisu premirja 70 nemških vojnih ladij pred brodovjem admiralata Beattyja ter odplulo dalje proti britanski obali, v ujetništvo. Usidrale so se prvotno v širokem zalivu Firth of Forth, odkoder so jih usmerili pozneje v preliv Scapa Flow sredi Orkneyskega otočja severno od Škotske. Druga odredba zaveznikov, torej ona, ki jo vsebuje mirovna pogodba, bi morala stopiti avtomatično v veljavo, kakor hitro bi bila pogodba podpisana. Toda že je postala brezpredmetna vsled predrznega čina Nemcev: kontradmiral von Reuter, ujetnik, je dal povelje, da se potope zasežene enote nemškega brodovlja, za katere je bil odgovoren zaveznikom. Tako je izginila iz sveta vrednost, ki se ne da niti oceniti, in katere razdelitev bi težko preizkušani in občutno zmanjšani naši mornarici ne prineslo bogve kakšnega dobička. Ni nas preveč iznenadil ta samomor, ki ga je učinil nemški kontradmiral Nudi nam samo nov, otipen primer za način, kako vsak Nemec, pa naj bo pomorščak, vojak ali diplomat, drži svojo besedo. — Britanske pomorske oblasti imajo v rokah izvod povelji, ki jih je dal admiral von Reuter. — Ker se nemški rešilni čolni niso hoteli ustaviti, so angleške stražne ladje nanie otvorile ogenj; pri tem je bilo šest nemških mornarjev ubitih, deset pa ranjenih. Ker uničenje nemškega brodovlja pomeni v zmislu premirja kršenje prevzetih obveznosti, je moral admiral von Reuter z vsemi svojimi častniki in z moštvo v ujetništvo. Odvedli so jih v ujetniški tabor v Nizgu blizu Anvergedona na Šotskem. — Potopljene ladje ne bodo nikakor ne ovirale plovbe v Scapa Flowu. Britanska admiraliteta bo preiskala njih položaj ter ugotovila, jeli bi jih kazalo dvigniti.

MIROVNO GLASOVANJE V NEMŠKI NARODNI SKUPŠČINI.

LDU. Pariz, 24. Francoski listi prinašajo podrobnosti iz seje nemške narodne skupščine, v kateri je bilo sklenjeno, da se ma podpisati mirovno pogodbo. Za sklep je glasovalo 237 poslancev, proti njemu je bilo odanih 138 glasov. Pet poslancev se

je vzdržalo glasovanja. Desnica in malo število demokratov so se izjavili proti podpisu. Vsa levica in centrum izvemši poslanca Helma, so glasovali v prilog podpisu.

NAPOVED STAVKE V NEMČIJAH.

LDU. Berlin, 26. (ČTU.) Na posvetovanju strokovnih organizacij je napovedal tajnik Wuschik nove težke boje. — »Lokalanzeiger« poroča, da so se špartakovci polastili v zadnjem času velikih množin pušk in revolverjev, ki so bili prvotno določeni za inozemstvo. V Badnu je bilo posvetovanje neodvisnih, na katerem je član delavskega sveta Rühart izjavil, da bo prihodnji teden izbrulnila nova revolucija.

NASTOP NEMŠKE VLADE PROTI KOMUNISTOM.

LDU. Berlin, 26. (ČTU.) Čete generala Lettow-Vorbecka so že na potu v Hamburg. Noske je izdal dnevno povelje, v katerem opozarja, da pomenja hamburska vstaja novo stankarsko gibanje v Nemčiji ter špartakovsko rovarjenje in odreja, da se mora zadržati vsak upor najhitreje z vsemi sredstvi, tudi orožjem. Pri stavkah se mora tvorniško obratovanje vzdržati z vojaško pomočjo s tem, da se varuje delavce, ki hočejo delati. Železniški transporti se morajo vojaško zavarovati. Končno grozi Noske s poostrenim obsebnim stanjem napram stavkajočim.

PROTI LUŽISKIM SRBOM.

LDU. Moravska Ostrava, 26. (ČTU.) Kakor poroča »Schlesische Zeitung«, so bili pozvani pred sodišče nekateri voditelji lužiskih Srbov, ker je narodni svet lužiskih Srbov v Budešinu (Bautzen) imel zveze s Prago.

BOJI OB TISI USTAVLJENI.

LDU. Dunaj, 25. (ČTU.) »Telegraphenkompanie« poroča, da so bili danes ustavljeni boji ob Tisi. Romunski kralj Ferdinand se je vrnil s fronte v Bukarešto.

DIPLOMATSKI ODNOSAJI MED NIZOZEMSKO IN FINSKO.

LDU. Haag, 22. (DunkU. zakasnelo.) Dopisni urad javlja, da sta Nizozemska in Finska vzpostavili diplomatske odnose.

MUNA PRIDE PRED VOJAŠKO SODIŠČE.

LDU. Praga, 22. junija. (DunkU. zakasnelo.) »Česke Slovo« zavrača vest, da bodo Muno pustili na prosto, kot neresnično, nasprotno je res, da obtožni material proti njemu vedno raste. Muno ne bodo postavili pred civilno sodišče, temveč pred vojaško sodišče.

IRSKI VODITELJ DE VALERA V AMERIKI.

LDU. New York, 22. (DunkU. zakasnelo.) Kakor poroča Reuterjev urad, je irski voditelj republikancev De Valera, o katerem se dolgo časa ni vedelo, pristal v Ameriki.

BIVŠI AVSTRIJSKI MINISTER TRNKA MRTEV.

LDU. Dunaj, 26. (ČTU.) Včeraj opolnoči je povozil pred hotelom »Bristol« bivšega ministra za javna dela Trnka poštni elektromobil. Trnki je razbilo črepijo nad tilnikom ter je obležal na licu mesta mrtav. Po drugih vesteh je Trnka padel, nakar ga je avtomobil povozil.

SPLITSKA AKCIJA ZA SRBSKE SIROTE.

LDU. Split, 26. (DDU.) Mestni odbor je započel uspešno akcijo za sprejemi sirot iz Srbije. Došlo je že več prijav in z vsakim dnem prihajajo nove, tako, da je uspeh te akcije zagotovljen. Nekatere kmečke občine so sklenile nakazati mesečno po 300 do 400 kron za oskrbo sirot.

INVALIDNO IN STAROSTNO ZAVAROVANJE V ŠVICI.

LDU. Bern, 22. (DunkU. — Zakasnelo.) Švcarska brzojavna agencija poroča: Zvezni svet je sklenil predlagati, da se uvede zavarovanje za invalide in za osirotele ter starostno zavarovanje, ki naj bo ali splošno, ali pa obligatorično samo za nekatere ljudske sloje. Zavarovanje naj izvedejo kantoni skupno z javnimi in zasebnimi zavarovalnimi blagajnami. Sredstva za to naj se preskrbijo potom obdačenja tobaka in piva in potom državnega davka na dediščine. Razen tega naj se vloži vsako leto 13 milijonov v fond za starostno in invaliditetno zavarovanje, kar bi odgovarjalo kapitalizovanemu znesku 250 milijonov frankov. Predlog bodo zbornici predložili prihodnji teden.

OBRAT TISKARNE BANKOVCEV AVSTRO - OGRSKE BANKE.

Kakor poroča »Zeit«, je v obratu tiskarne bankovcev Avstroogrske banke že pred nekaj časom nastal odmor, zlasti v izdelovanju bankovcev po 10.000, 150, 20 in 10 kron, med tem ko se povečano izdelovanje bankovcev po 2 in 1 krono nadaljuje. Večini osebja, ki je na dopustu, se je dopust podaljšal. O bodočnosti tiskarne se govori, da bo po likvidaciji in razpustitvi Avstro-ogrske banke prodana zasebni tvrdki.

PRVI ČEŠKI BANKOVCI JULIJA.

»Narodni Listy« javljajo, da bo prva naklada novih čeških stotonskih bankovcev izgotovljena začetkom julija. Izvršitev tisočkronskih bankovcev so izročili American Banknote Company, ki si je izgovorila za to dvomesečni rok. Največji del novih bankovcev bodo napravili doma.

Izdajatelj: Josip Petejan.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Delavec

za izvrševanje cementnih del, cevi I. dr. se proti dobri plači takoj sprejme. Zidar za taka dela ima prednost. Potrebuje se tudi nekaj delavcev za kamnolom. Viljem Gloner, Rajhenburg.

Miši, podpane, stenice, ščurki!

Izdelovane in razpošiljane preizkušene radikalno učinkovite uničevalne sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podpane in miši K 5; za ščurke K 5—; tinktura za stenice K 2, posebna močna tinktura K 5—, uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesu K 2-50 in K 5—; tinktura za žuvske uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 3; tinktura proti pasjim bolham K 1-50; prašek proti pernini ušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

Agitirajte za naše časopisje!

Zahvala.

Ker nam ni mogoče, da se vsakemu posebej zahvalimo, izrekamo tem potom vsem udeležencem, ki so na zadnji poti spremili našega preljubega, nepozabnega soproga in očeta

FRANC BRENKOVIC-A

najtoplejšo zahvalo. Posebna zahvala g. postajenačelniku za njegovo naklonenost, gospodu in gospej Verbek za poklonitev venca, vrlemu pevskemu društvu, kakor tudi vsem sodrugom in gospodom, ki so pripomogli z njih darili in nas rešili v obupnem času iz najhujše bede.

Vsem kličemo: Bog plati!

Žalujejo ostali.

BARVA vsakovrstno blago pere domače perilo (pošilja po isto na dom) Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.	Kemično tovarna JOS. REICH	CISTI obleke svetloilika ovratnice, zapestnice in srajce Podružnica: Selenburgova ul. 3.
--	--	---

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z l. referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

1000 delavcev

rudarjev za moderno urejen premogovnik v Vojvodini se takoj sprejme v delo pod zelo ugodnimi pogoji. Javiti se je samo osebno vsak ponedeljek popoldne v našem uradu v Ljubljani. Za dobro plačo, hrano in stanovanje je poskrbljeno, potni stroški se pa porrnejo. Odhod vsak torek zjutraj v skupnih transportih.

Državna posredovalnica za delo v Ljubljani, Gradišče.

Na novo izšel: Slovenski „FAVORIT“.

Albumi po K 3-20, s poštnino K 3-50, po povzetju K 4— (za preprodajalce popust).

Dobivajo se vsi kroji in albumi pri tvrdki **M. RANTH, Ljubljana, Marijin trg št. 3.** Glavno zastopstvo za Jugoslavijo.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu

ustanovljena od mestne občine Zagreba leta 1884

sprejema

v elementarnem in življenjskem oddelku

vsakovrstna zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji in najmodernejšimi tarifi.

Zahtevajte prospekte

katere pošilja in daje vsa potrebna pismena in ustmena pojasnila

Glavno zastopstvo za Slovenijo, Stari trg št. 11 Ljubljana Stari trg št. 11.

Sprejemamo sposobne potnike in zastopnike, katerim se nudi prilika velika zaslužka.

Šmarješke toplice -- Mirni gaj!

Slavnemu občinstvu se v ljudo naznanja, da so Šmarješke toplice — Mirni gaj — popolnoma na novo preurejene ter se najtopleje priporočajo vsem, ki se hočejo iznebiti **puške** ali pa **revmatizma**.

Vsak, kdor želi čez poletje uživati sveži zrak na mirnem kraju, dobi okrepčilo in, če je bolehen, tudi zdravje.

Do Šmarjeških topli — Mirni gaj — je od Novega mesta po okrajni cesti čez Sent Peter z vozom komaj 3/4 ure. Pošti sta Šmarjeta ali pa Bela Cerkev na Dolenjskem.

— Delniška glavica —
K 15.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fond okroglo
K 4.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične sobave in dovoljuje
— aprovizacijske kredite —